

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Hangács

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

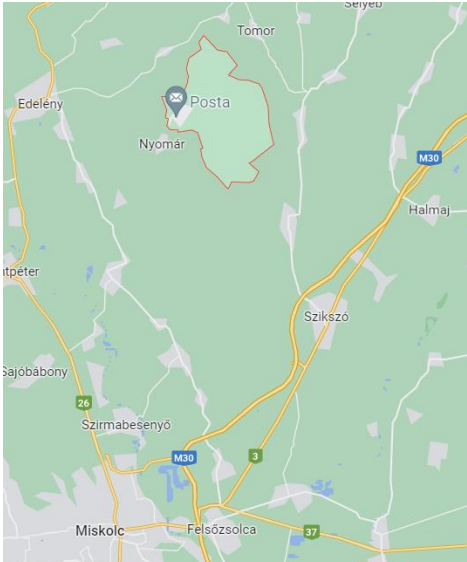

Hangács

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Edelényi járás

Szervezet neve:

Dátum: 2022. június

	<p>Terület: 22,53 km² Lakónéesség: 553 fő Jogállás: község Járás: Edelényi Megye: Borsod-Abaúj-Zemplén</p> <p>Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN/NEM</p> <p>Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN/NEM</p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
	
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Hangács	
Megye	Borsod-Abaúj-Zemplén	
Járás	Edelényi	
Programba vonás köre	4	
Szervezet neve		
Lakosságszám (2021)	553	587
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	91%	
15 év alattiak aránya (2021)	14,6%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	100%	
60 éves és idősebbek aránya (2021)	28%	
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	105%	
Lakásszám (2011)	243	
Üres lakások száma (2011)	25	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	0	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	0	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	0	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	0	
Lakások száma (2019)	242	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	183	
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	175	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	221	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	145	
WC nélküli lakások száma (2011)	79	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	21	
Egy szobára jutó lakó (2021)	0,9	
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	666610 Ft	
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától,% (2019)	111%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	2300000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	12	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	3	

Az interjú a település polgármesterével, valamint a gyermekjóléti szolgálat munkatársával készült 2022.06.15.-én.

1 A település leírása

1.1 A település pozíciója (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

A település fekvése, távolsága a járásközponttól, megyeszékhelytől, nagyobb munkaerőpiaci központtól, illetve közösségi közlekedés helyzete. Növekvő vagy csökkenő lakosság, el- és bevándorlás mértéke, szegregátumban élők/roma lakosság aránya. Helyi és térségi gazdaság munkaerőfelszívó képessége a célcsoport szempontjából. A településen elérhető szolgáltatások. A célcsoportot érintő, lakhatási és foglalkoztatási szempontból releváns önkormányzati fejlesztések felsorolása az elmúlt időszakban.

A település pozíciója

Hangács község Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a Cserehát délnyugati részén, a 7 km hosszú Hangács-patak keskeny völgyében helyezkedik el. Miskolctól, a megyeszékhelytől kb. 25 kilométerre északra fekszik. Hangács településnek 587 fő lakosa van, akik 220db lakóházban élnek.

Társadalmi szerkezet

Kevesebb, mint a fele a lakosságnak roma származású.

A roma lakosság szórtan helyezkedik el a településen.

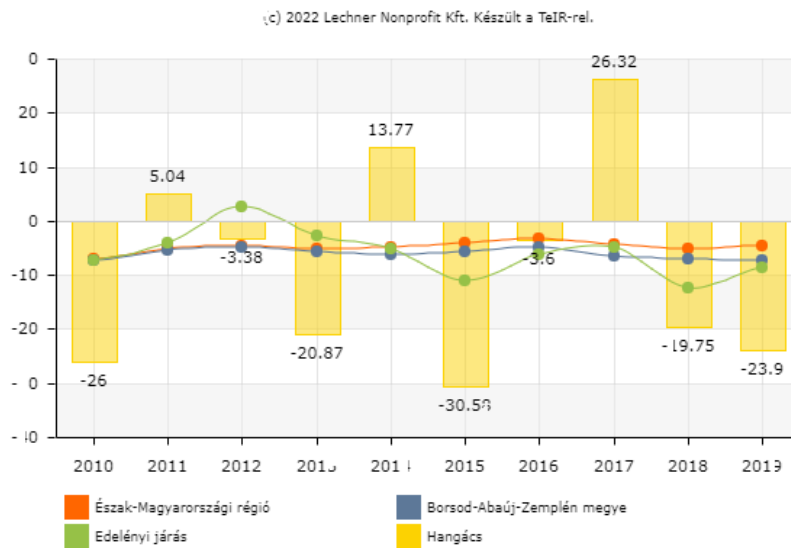
Lakónépesség száma:

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2013	575	97,3%
2014	581	101,0%
2015	556	95,7%
2016	555	99,8%
2017	na.	0,0%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A település előregedő. A belföldi vándorlási mutató szerint a település vonzereje negatív előjelet mutat. Tehát az elvándorlás a jellemző.

Vándorlási egyenleg (ezrelék)

Az önkormányzat tapasztalata az, hogy a településre Boldváról érkeznek fiatal roma családok, akik korábban szüleikkel éltek.

Lakosságszám változása 2021/2012 91%-os csökkenést mutat. 15 év alattiak aránya 14%, arányszámuk 2012-es évhez viszonyítva nem változik. A 60 éves és idősebbek aránya 28%, létszámuk változása 2021/2012 105%-os növekedést mutat.

A természetes szaporodás szintén negatív előjelű, ami azt jelenti, hogy az élve születések száma kevesebb, mint az elhalálozások száma. Ez is annak a bizonyítéka, hogy a falu előregedő.

Év	Élveszületések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő) (TS 0703)
2013	4	7	-3
2014	10	9	1
2015	4	12	-8
2016	9	8	1
2017	na.	na.	0

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Hangácson a vállalt gyerekek száma 1-4gyermek, de a mozaik családoknál (első házasságból hozzák a gyerekeket magukkal az új kapcsolatba és vállalnak közös gyerekeket is), előfordul a 7 gyermek is.

Közlekedés

A település több irányból is megközelíthető:

- Miskolc-Sajószentpéter- Edelény_Borsodszirák-Ziliz-Nyomár-Hangács
- Miskolc-Arnót-Sajópálfala-Sajóvamos-Sajósenye-Boldva-Borsodszirák előtt jobbra letérve: Ziliz-Nyomár-Hangács.

Környező települések: Nyomár (2 km), Ziliz (8 km), a legközelebbi város: Edelény(15 km).

Térségi munkalehetőségek

A településen a helyi munkalehetőségek elenyészőek, a regisztrált vállalkozások, kiskereskedelmi üzletek, valamint vendéglátóhelyek száma kevés. Az állami szektorban az önkormányzati intézmények létszámaik sem számottevőek az aktív munkavállaló létszámhoz képest. A településről más munkahelyre való eljáráshoz a közlekedési lehetőségek személyautóval vagy busszal lehetséges.

A polgármester úr szerint a tömegközlekedés jó Miskolcra, a munkavállalást lehetővé teszi.

A településen élő fiatalok munkaerő-piaci lehetőségei is hasonló helyzetben van, mint az aktív korú lakosságé. Jellemző, hogy nagyobb városokban esetleg külföldön próbálnak munkalehetőséghez jutni. Az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet; a képzésekhez vagy továbbképzésekhez a való hozzáférésüket a munkaügyi központok segítik, más lehetőség nincs a településen.

Jelenleg közfoglalkoztatásban 17fő dolgozik.

Hosszú távú program keretein belül a település és a temető karbantartást látják el a dolgozók.

1 hektárnyi földterületen burgonyát termesztenek. A vetőmagot az önkormányzat biztosítja.

A jelenleg közfoglalkoztatásban állók 15-20 éve csak az önkormányzatnál dolgoztak.

További munkalehetőségek:

Robert Bosch Kft Miskolc

Takata Safety Systems Hungary Kft Miskolc

BorsodChem Zrt. Kazincbarcika

Svip Sajóbáonyi Vegyipari Park Nonprofit Kft.

Elérhető szolgáltatások

A községben található Orvosi Rendelő, Tanácsadó, Óvoda, vegyes bolt, zöldségbolt, italbolt, Postahivatal, Könyvtár, Művelődési Ház, Római Katolikus és Református templom is, melyek megközelíthetősége kiépített pormentes úton lehetséges.

A Hangácson élő gyermekek és felnőttek egyaránt az egészségügyi ellátást a legközelebbi városközpontban, Edelényben tudják igénybe venni, mert a településen nincs ilyen jellegű létesítmény és szolgáltatás.

Az Általános Iskola kapui 2006-ban került véglegesen bezárára. A helyi általános iskolás korú gyermekek 1-4. osztályáig a Szathmáry Király Ádám Körzeti Általános Iskola Nyomári tagiskolájába járnak vagy az edelényi Szent Miklós Görögkatolikus Kéttannyelvű Általános Iskolába, az 5-8. osztályba járó általános iskolások a Szathmáry Király Ádám Körzeti Általános Iskolába Boldvára, vagy a Szent Miklós Görögkatolikus Kéttannyelvű Általános Iskolába.

Az óvoda kettő csoporttal működik a településen. Jelenleg 25 fő gyermek jár ide. Saját főzőkonyhával rendelkezik.

Az Edelénybe, illetve Miskolcra járó diákokat a szüleik személyautóval viszik el.

A nem tehetős szülők Boldvára járatják gyermekeiket. Iskolabusz segíti a gyermekek közlekedését.

A borsodsziráki iskolát választók buszköltségeit az önkormányzatok vállalják át: Nyomár, Hangács és Borsodszirák együttműködve.

Falugondnoki szolgálat: orvosi ellátáshoz való hozzásegítés, pl.: Debrecen, Kazincbarcika.

Hangács Község Önkormányzata családsegítést és Gyermejjóléti Szolgálat működését Társulási formában biztosítja.

A gyermejjóléti alapellátás a településen élők számára elérhető, ügyintéző segíti a településen élők számára az igénybevételt. Krízishelyzetben a családsegítő, illetve a gyermejjóléti szolgálat vehető igénybe helyben, családok átmeneti otthona és egyéb krízisszálló legközelebb Miskolcon.

Önkormányzati fejlesztések

Az elmúlt években számos beruházás történt a községben, melyek a következők:

A Startmunka program keretein belül a Dózsa György és Hősök utakon a járdák építése, valamint kapubeállók építése, felújítása valósult meg. 2013-ban a településen aszfaltozás, útfelújítás és kátyúzás valósult meg a katolikus templom előtt, a Rákóczi, Szabadság és Hősök utakon.

A Startmunka keretein belül az Újsor, Kossuth, Kaszárnya és Hunyadi utakon a járdák építése, valamint a kapubeállók felújítása valósult meg. 2014-ben adósságkonszolidációs pályázaton belül a Szathmáry Király György és Petőfi utcák kerültek aszfaltozásra, valamint a Hangácsi Óvoda belső felújítására nyert el pályázatot a település önkormányzata.

A felújítási munkálatok 2015. áprilisában kezdődtek, ami jelenleg is tart.

Egy másik pályázaton az Óvoda konyhájának korszerűsítésére nyert a település támogatást. Volkswagen Transporter Kombi beszerzése is megtörtént ez évben a szociális étkeztetési feladatok ellátására.

Pályázat útján került Hangács község két utcája (Szabadság és Rákóczi utak) a decemberi hónapban díszkivilágításra.

A Startmunka program keretein belül járdák építése valósult meg, valamint a Tanácsadó tetőszerkezetének átépítése.

A hosszú távú közfoglalkoztatás keretein belül is kaptak támogatást kisebb járdaszakaszok felújítására, az Önkormányzat intézményeinek felújítására, az Önkormányzat udvara egy részének térkövezésére, a Művelődési Ház udvarán pódium építésére.

Befejeződött a településen a csapadékvíz elvezető árkok kiépítése, ami a hirtelen lezúduló csapadékot megfelelően fogja szállítani, befejeződött az évben továbbá a Művelődési Ház udvara egy részének térkövezése.

További fejlesztés történt az Orvosi Rendelőben, a Tanácsadó felújítása, az Önkormányzati épület energetikai korszerűsítése, belterületi utak (Rákóczi, Kaszárnya, Ortás) felújítása és a Művelődési Ház belterének rendbetétele.

A fejezet fő következtetései

Következtetések a település...

...térségi pozíciója tekintetében:

- közepes pozíció: helyben viszonylag elégségesek, illetve a közelben elérhetőek a szolgáltatások, a munkaerőpiac viszont nehezebben érhető el. Ha van is munkahely a közelben, az nem kompatibilis a célcsoport munkavállalási képességeivel;

...vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében:

- jobb státuszú, vegyes összetételű település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya alacsonyabb, a nem roma lakosság közül a fiatalok egy része elköltözik a településről. A település lakossága jellemzően csökken.

1.2 A település szerkezetének leírása (fél oldal)

A fejezet tartalma

A település központja és a szegregátumok állapota, a szilárd útburkolattal való ellátottság, közműinfrastruktúra állása, a helyi adottságok alapján hol, melyik településrészen vannak a legkritikusabb (külön: árvizes részek) és a fejleszthető részek. Szegregátumok száma és elhelyezkedése. Van-e a településen elég lakható ingatlan, van-e elég felújítható ingatlan a településen, hogyan alakultak a lakóingatlan adás-vételek az elmúlt években.

A lakóházak 80%-a vezetékes ivóvízzel rendelkezik, 60%-ában pedig a gázt is bekötötték, bár a legtöbb lakóépületben fával fűtenek. A közcsatorna hálózat a közelmúltban épült ki.

A kártyás villanyóra széles körben elterjedt a településen.

A település közművesített, szilárd útburkolattal ellátott.

A vízszolgáltatáshoz a csonk minden ingatlan esetében megtalálható.

Lakások száma (2019)	242
Közüemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	183
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	175
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	221
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	145
WC nélküli lakások száma (2011)	79

A 2018-as Helyi Esélyegyenlőségi Program szerint a községben a nincs szegregált terület.

A települési önkormányzatnak nincs a fent említett és képviselő-testület által elfogadott esélyegyenlőségi programon kívül olyan koncepciója, amely ezzel a témával foglalkozna.

A településen élnek romák, de a mélyszegénységről csak elvétve beszélhetünk.

Lakhatási szempontokat figyelembe véve nem beszélhetünk mélyszegénységről, azonban jelentős azoknak a családoknak a száma, akik a nyugdíjminimum alatti jövedelemből élnek.

A jövedelmi viszonyok alapján azonban nem lehet reális képet adni, mivel nincsen arra vonatkozóan adat, hogy a szociális ellátásban részesülők közül mennyi a száma azoknak, akik valóban csak a szociális ellátásból élnek, és nincsen mellette más jövedelmük.

A Lechner Tudásközpont térképe nem mutat szegregátumot, sem szegrációval veszélyeztetett területet a térképen.

A KSH adatai is 0-át mutatnak lakosságszám és lakásszám tekintetében is mind a szegregátumra, mind a szegrációval veszélyeztetett területre.

Hangács	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lakásállomány (db)	243	243	243	243	243	243	244
Közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya (százalék)	67,5	67,5	69,1	70,4	72	69,6	
Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (százalék)	74,1	74,9	74,1	74,5	75,3	75,3	
Egy és két szobás lakások aránya (százalék)	47,3	47,3	47,3	47,3	47,3	47,3	47,1
Épített lakások (üdülők nélkül) (db)	0	0	0	0	0	0	1
Az év folyamán épített lakás, 1000 lakásra (db)	0	0	0	0	0	0	4,1

Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján) 2 300 000 Ft. Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen) 12 volt.

A CSOK segítségével a településen élők és külsősök is vásároltak ingatlant.

Szinte azonnal elkell minden eladásra kínált ingatlan.

Az ingatlanárak emelkedtek, ami korábban 3-5millió Ft-ot ért jelenleg 10millió Ft-ért vásárolható meg.

Az ingatlanok felújítását az itt élők önerőből nem tudják megoldani, egyedül a hitelfelvétel nyújt erre lehetőséget.

A fejezet célja, fő következtetései

Következtetés a településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében:

- nincs szegregált rész a településen.

1.3 Lakhatással kapcsolatos fejlesztések (fél oldal)

A fejezet tartalma

A településen történt lakhatással kapcsolatos fejlesztések, amelyeket az elmúlt 10-15 évben valósítottak meg, külön hangsúllyal a 2014-2021 uniós programozási időszak EFOP telepprogramjára, esetleg az előző időszak TÁMOP telepprogramjára. A megvalósított programok eredményei (új, felújított lakások, bérlakások elosztásának módszere: milyen célcsoportoknak, milyen kiválasztással). A lakhatási körülmények javítását célzó szoft programokkal kapcsolatos vélemények feltárása is szükséges.

Nem valósult meg EFOP telepprogram.

A fejezet fő következtetései

Az önkormányzat pozitívan áll hozzá a jövőbeli hasonló célú fejlesztésekhez.

1.4 Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban (fél oldal)

A fejezet tartalma

Együttműködő, nem együttműködő, mennyire támogatja a településen belüli mobilizációt (szegregátumból kifelé, ha releváns) illetve a településről történő kifelé mobilizáció blokkolásához fűződik-e valamilyen érdeke? (pl. gyerekszám csökkenése a helyi intézmények működése miatt kockázatos, településüzemeltetéshez kapcsolódó közmunka, egyéb függőségi rendszerek)

A településen a roma lakosság szórtan helyezkedik el, így nem jelent gondot a településen belüli mobilizáció.

Az interjú során a polgármester együttműködő volt.

A saját tulajdonban történő lévő beavatkozást-felújítást is praktikusnak tartaná.

Nem tudta számosítani, hogy hány család az, aki tudna élni a bérlakásprogram adta lehetőségeivel.

A fejezet fő következtetései

Következtetések az önkormányzat együttműködési készségét illetően:

- a bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.

2 A lakosság helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Foglalkoztatottság és jövedelmek szintje a célcsoport tekintetében: milyen típusú munkákat végeznek (közfoglalkoztatottság, alkalmi/idénymunkák, hetelés, stb.), milyen jövedelemért, ezekben körülbelül hány fő érintett. Legfőbb szociális problémák (élethelyzetek, devianciák, eladósodottság, uzsora, perspektívák, mely szolgáltatásokhoz nem férnek hozzá, nem megfelelő minőségű szolgáltatások). Családok szociális helyzetük szerinti besorolása.

A lakosságszámhoz képest rendkívül magas az aktív korúak ellátásában részesülő emberek száma, akik a nyugdíjminimum alatt élnek.

Jelenleg a nyugdíj tűnik a legbiztosabb bevételi forrásnak a településen élők körében.

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma *										
Hangács Borsod-Abaúj-Zemplén megye Edelenyi járás	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	2022 01 - 07. hó
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	11	15	18	30	28	23	29	23	24	23
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	5	11	16	7	3	2	-	-	-	-
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	12	8	3	2	0	-	-	-	-	-
-- Mezőgazdaság	-	3	1	2	0	-	-	-	-	-
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-- Szociális jellegű program	12	6	2	0	-	-	-	-	-	-
-- Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-- Magas hozzáadott értékű program	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mindösszesen	27	34	36	39	31	24	29	23	24	23
Közfoglalkoztatási mutató	7,03%	9,17%	9,29%	10,31%	8,67%	6,55%	8,01%	6,51%	6,82%	6,75%
Ellátásban nem részesülő álláskeresők száma zárónapon	15	18	17	15	14	13	10	16	17	15
Álláskeresési ellátásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	7	7	6	7	7	6	6	7	6	3
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	39	31	27	20	15	20	17	18	21	20
Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	62	56	50	42	36	39	33	42	44	38
-- Ebből tartós álláskereső	20	16	12	10	7	10	10	9	16	14
Nyilvántartott álláskeresők relatív mutatója	15,96%	14,84%	12,86%	11,13%	9,94%	10,53%	9,23%	11,89%	12,57%	11,07%
Munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma	387	375	385	376	363	372	362	349	352	346

Szociális problémaként az alábbiakat emelte ki:

- alacsony iskolai végzettség
- a húszas éveiben járó fiatalok nagyrésze nem dolgozik, szülei tartják el őket
- az idős korosztályt nehéz motiválni, hogy részt vegyenek a közösségi programokon
- a közbiztonság jó a településen. Egyedül a csendháborítással kapcsolatos jelzéseket kap az önkormányzat.
- a közfoglalkoztatásban lévőköt nehéz motiválni
- A jelenleg közfoglalkoztatásban állók 15-20 éve csak az önkormányzatnál dolgoztak.
- az illegális személtlerakás jellemző, a település mezőgazdasági úttal rendelkezik. Ezen az útvonalon hagynak építési törmelék. Legutóbb a feljelentés is megtörtént, a hulladék között névre szóló csekket is találtak így megindult az eljárás.
- A Provident és a Cetelem hitelek felvétele megfigyelhetők a településen.

Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat

Az iskolai hiányzások miatt gyakori a jelzés a családsegítő felé.

Krizishelyzetben a családsegítő szolgálat vehető igénybe elsősorban.

A település nem tart fenn anyaothont, illetve családok átmeneti otthonát, ez csak a környékbeli településeken érhető el. A település 50 km-es körzetén belül 5 anyaothton működik, de leginkább a családok számára a Miskolcon működő szolgáltatások elérhetők.

Az elmúlt 5 évben egyetlen esetben volt szükséges családot átmeneti otthonban elhelyezni, azóta az elhelyezett család is visszatért a településre.

Uzsora nincs a településen.

A fejezet következtetései

Családtípus: 250 család	Családok száma
<u>Teljes nyomorban élő családok</u> : hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség jelen van. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	0
<u>Minimális önfenntartó képességgel rendelkező családok</u> : megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszhető a család munkaerőpiaci részvétele.	180 legalább 1 fő dolgozik minden családból
<u>Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok</u> : viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkából származik. Kiegyensúlyozottabb, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvétel fejlesztésére itt is szükség lehet.	70 főként nyugdíjas korosztály

3 A lakásállomány helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Épületek állapota, az életveszélyes, illetve kritikus állapotú házak számossága, aránya a településen, illetve a szegregátum(ok)ban. Tulajdonviszonyok elsősorban a segítségre szoruló családok körében (legális tulajdonviszonyok, mennyire jellemző albérlés, uzsora bérlés, szívességi lakáshasználat), ezek mértékének becslése. Lakósűrűségi viszonyok vizsgálata (a statisztikai adatok és a valós helyzet összevetése). Üres ingatlanok, illetve megvásárolható ingatlanok (ház, telek) száma (kapcsolódóan az üres ingatlanok tulajdonosi viszonyai, tehermentesek-e, ténylegesen megvásárolhatók-e).

A 2018-as Helyi Esélyegyenlőségi Program szerint a településen közel 215 db lakóingatlan található.

Lakások száma 2019-es adata 242 lakást jegyez.

A házak jövedelmi helyzetűtől, a tulajdonosok igényétől, igényességétől függően karbantartottak.

A lakások kb. 70 %-a összkomfortos (villany, víz, gáz, telefon, kábeltévé, internet).

A színvonal tekintetében nincs nagy eltérés, egy-két, a helyi viszonyokhoz képest „gazdagabb” porta is van, de ezek sem a luxus kategóriába tartoznak.

2021-es KSH adatok alapján WC nélküli lakások száma 79, Vályogházak alapozás nélkül 21.

Rendezetlen tulajdonviszonyok

A családok kevés kivétellel saját tulajdonú családi házban élnek.

A terhelt ingatlanok többnyire a roma családok esetében fordul elő.

Az ingatlan megvásárlást követően már fél évvel jelentkeznek a problémák. Pl.: Közüzemi díj elmaradás

Szívességi lakáshasználat

Sajnálatos módon a fiatalok nem tudnak segíteni az idős szülőknek, éppen ellenkezőleg, a szülők segítik ki a fiatalokat, ez valószínűsíthető, hogy a lakhatási helyzet tekintetében így van. De mértéke nem ismert.

Lakások túlszűfolttsága

Néhány otthonban több generáció él együtt.

Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok:

3db, szolgálati lakás

Ezeket a lakásokat szeretne volna az önkormányzat felújítani, de a pályázatuk nem nyert így ez nem valósult meg.

Jelenleg 5-6 eladó ingatlan található a településen.

A fejezet célja, fő következtetései

Lakástípusok: 220db ingatlan	Lakások száma
életveszélyes házak	0
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	3
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetők (kb. 10 év),	3
jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	214

4 A lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái (1 oldal)

A fejezet tartalma

Legfőbb lakhatási problémák és azok statisztikai adatok és becslések alapján való nagyságrendjének összegzése a szegregációt, a közmű ellátottságot (közmű elérhetősége, közműszolgáltatásokból kikapcsolt lakások), a lakásállomány javítását, a tulajdonviszonyok rendezetlenségét, az eladósodottság problémáit is érintve.

Település térségi pozíciója

Miskolctól, a megyeszékhelytől kb. 25 kilométerre északra fekszik.

A település több irányból is megközelíthető:

Miskolc-Sajószentpéter- Edelény- Borsodszirák-Ziliz-Nyomár-Hangács

Miskolc-Arnót-Sajópálfala-Sajóvamos-Sajósenye-Boldva-Borsodszirák előtt jobbra letérve: Ziliz-Nyomár-Hangács.

A közelben vannak dinamikusán fejlődő gazdasággal rendelkező városok: Edelény, Miskolc, Sajóabony, Kazincbarcika.

A közösségi közlekedés Edelény irányába mondható jónak.

A település lakosságának kevesebb, mint fele roma származású.

Önkormányzat hozzáállása a bérlakásfejlesztési programhoz: a saját tulajdonban való beavatkozást-felújítás lehetőségét látja a FETE megérkezésében a településen.

A lakások kb. 70 %-a összkomfortos (villany, víz, gáz, telefon, kábeltévé, internet).

2021-es KSH adatok alapján WC nélküli lakások száma 79, Vályogházak alapozás nélkül 21.

A településen a lakóházak túlnyomórészt a családok saját tulajdonában vannak.

Szívességi lakáshasználat: mértéke nem ismert.

Lakások túlzsúfoltsága: néhány otthonban több generáció él együtt.

Eladósodás mértéke: közüzemi díjak elmaradásából keletkeznek, de mértéke nem ismert.

A Lechner Tudásközpont adatbázisa alapján az alábbi szolgáltatók felé keletkeztek tartozások a lakosság körében: Opus Tígáz Gázhálózati Zrt., MVM ÉMÁSZ Áramhálózati Kft.

Lakóépületek fizikai állapota: az ingatlanok többnyire karbantartottak.

életveszélyes házak	0
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	3

Az eladó ingatlanok száma: 5-6 db

Család-lakáshelyzet mátrix: elsősorban a segítségre szoruló családokra koncentrálva

Családtípusok Lakástípusok	Teljes nyomorban élő családok	Minimális öfenntartási képességgel rendelkező családok	Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	Adott lakástípusban a család helyzete szerint beazonosított családok száma összesen	Az adott lakástípusba tartozó családok száma összesen
azonnali életveszélyt jelentő lakás	0			0	0
rossz lakásállag, még nem életveszély, de nem érdemes rajta semmit csinálni		3		3	3
nagyon rossz állagú, de valami felújítással még egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)		3		3	3
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni		174	70	244	214
Adott családtípusban a lakhatási helyzet szerint beazonosított családok száma összesen	0			250	
Az adott családtípusba tartozó családok száma összesen	0	180	70		250 család 220 ingatlan

4.2 Fő beavatkozási irányok kijelölése és prioritizálási szintek leírása (2 oldal)

A fejezet a feltárt problémák mentén megfogalmazza a lakhatási szegénységet enyhítő beavatkozások körét és a szükségletek alapján mutató nagyságrendjét függetlenül attól, hogy jelenleg melyik beavatkozáshoz milyen szintű forrás áll rendelkezésre. A beavatkozások tehát diagnózis alapúak és nem csak az RRF által lehetővé tett intézkedésekre koncentrálnak, hanem mindazokra, amelyek a helyi szükségletfeltárás alapján elengedhetetlennek mutatkoznak a lakhatási problémák csökkentése érdekében. A beavatkozások kialakításánál érvényesíteni kell a beavatkozások egymásra épülésének szemléletét, tehát meg kell fogalmazni azokat a szoft programokat is, melyek a megalapozzák a lakhatás fizikai körülményeit javító beruházásokat.

A lakhatási viszonyok javítását célzó beavatkozások megalapozása érdekében az alábbi beavatkozások szükségesek:

- **Eladósodottság kezelésének kiterjesztése:** első lépésként a családokban tudatosítani kell a probléma súlyát az adósságok törlesztésének előnyeit, és együttműködővé kell tenni a családokat e téren. Fokozatosan fel kell mérni, hogy hány család érintett az eladósodottság problémájában, illetve közülük potenciálisan hány tehető együttműködővé.
- **A foglalkoztatáshoz való hozzáférés tényezőinek növelése:** potenciális munkalehetőségek, beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben való kialakítása
- **Fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok** a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük
- **Közösségi közlekedés fejlesztése** a további céltelepülések irányába:
Miskolc, Kazincbarcika
- **Foglalkoztatás javítását célzó program:** a munkaerőpiaci mentor tevékenységére támaszkodva a lakhatási programokba potenciálisan bevonható családokra kell koncentrálni.

Lakhatási programok:

- A közműszolgáltatásokba **való be-, visszacapcsolás** támogatása elsősorban a víz-és az áramszolgáltatás tekintetében.
- Magántulajdonú ingatlanok felújítása: az ingatlanok felújítását az itt élők önerőből nem tudják megoldani, egyedül a hitelfelvétel nyújt erre lehetőséget.

Bérlakásfejlesztés tekintetében:

- **Krízislakások kialakítása:** szükséges a településen néhány olyan krízislakás kialakítása, ahová az életveszélyes lakhatási helyzet és súlyos családi konfliktusok esetén családok elhelyezhetőek.
A közelmúltban egy ingatlan elektromos zárlat miatt leégett. A régi iskola épülete funkcionál jelenleg krízis lakásként.
- **Bérlakások kialakítása a településen belül mobilizálható családoknak:** a viszonylag jobb jövedelmi helyzetű, rendszerezett életvitellel rendelkező családok lehetnek az elsődleges célcsoport, köztük is azok a fiatal családok, akik szüleiknél túlszűfolt lakásban élnek. A településvezetés is azon családok mobilizációját támogatja a településen belül, ahol a szülők rendszeres munkaviszonnyal rendelkeznek.
- Más településen kialakított bérlakásokba történő mobilizálás: ennek célcsoportja olyan családok lehetnek, akik rendelkeznek rendszeres, elsősorban bejelentett munkával, vagy hajlandóak és képesek ebbe az irányba elmozdulni.

4.3 Bérlakásfejlesztés beavatkozási terve (3-4 oldal)

Ez a fejezet már „csak” a bérlakásprogramra fókuszál és annak nagyságrendjének, céljainak és célcsoportjainak, illetve javasolt megoldási modelljének konkretizálását szolgálja. A fejlesztések nagyságrendjét a feltárt szükségletekből kiindulva kell meghatározni. A szükséglet alapján meghatározott fejlesztések nagyságrendjét a Kézikönyvben meghatározott szempontok szerint lehet korrigálni.

A bérlakásfejlesztés nagyságrendjét helyben módosító tényezők:

település közlekedési összeköttetései	Edelény irányába jónak mondható, Miskolc vonatkozásában csak átszállással megoldható
helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások megléte	az önkormányzat a fő foglalkoztató
helyben elérhető eladó és felújítható ingatlanok köre	a település rendelkezik eladó ingatlannal
közműinfrastruktúra	a település egésze közművesített
megvásárlandó ingatlanok tulajdonviszonyai	rendezett
uzsora	nincs jelen
iskola, szociális szolgáltatások elérhetősége	iskola nincs a településen
szegregátumok relatív mérete a településen	a településen nincs kijelölt szegregátum

A bérlakásfejlesztés településhatárokön kívülre történő mobilizálás nagyságrendjét módosító tényezők:

településvezetés érdekelt a lakosság megtartásában	igen, a település előregedő
konfliktusok a küldő és befogadó települések között (családi szint)	nincs jelen
ellenállás a fogadó településeken a roma családok ellen	jelen van
szegregátumok potenciális áthelyeződése a fogadó településen	jelen van
helyi növekedés centrum (munkahely konkrét település)	Edelény, Sajóbabony, Miskolc
családok társadalmi kapcsolatrendszerének összetétele	szoros
céltelepülés árszínvonala(alacsony, magas)	magas

A ténylegesen megvalósítható bérlakásfejlesztések megbecslése:

Bérlakásfejlesztések:

A potenciális célcsoporti körből a megvalósító szervezet szerint csak olyan családok tudnak ténylegesen élni a bérlakásfejlesztések adta lehetőséggel, akik megfelelően ösztönöztek ésegütműködők, illetve van esély arra, hogy azzá tehető, továbbá rendszeres munkával és viszonylag magasabb jövedelemmel rendelkeznek. Figyelembe véve a 4 éves megvalósítási időszakot (a terv elkészítéséhez képest), az alábbi nagyságrendek vállalása lehet reális:

- településen belüli mobilizáció: teljes időszakban 1 család, ami egyben **1 bérlakás létrehozását jelenti a településen**

Indoklás:

Az előzetes felméréseket, valamint interjúkat összevetve, a térségben dolgozó valamennyi szakember véleményére alapozva született a döntés.

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program a család lakását és felújítja (a család benne marad)				
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)				
Túlzsúfolt lakásból szétköltöző család költözik be				
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást	1			
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást				
Összesen				1

4.4 Opcionális kiegészítő fejezet

Amennyiben a beavatkozási terv megvalósításában fontos további szervezeti együttműködés, vagy olyan, kifejezetten a településre jellemző kockázatok társulnak hozzá, amelyeket a fenti tematikus fejezetekben nem lehetett körbejárni azt ebben a kiegészítő fejezetben lehet megtenni.